

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razer
ponedeljka in dneva po prazniku

Naša mladina

V nedeljskem članku smo si dovolili opozoriti merodajne činitele na obžalovanja vredne pojave, iz katerih se da sklepati na rastočo podivjanost naše kmečke mladine. Navedli smo tudi, kaj je po našem mnenju vzrok padajočega nivoja podeželske moške mladine. Dejstvo namreč, da se vse bolj osredotočuje življenje kmečkih fantov v gostilnah, kjer se nemoteno in brez kontrole zbirajo, ne more drugače, kakor kvarno vplivati na njihov razvoj. Bilo bi v splošno ljudsko korist, da bi razne gostilničarske prireditve in »zabave« kolikor mogoče omejili, nasprotno pa naj se pospeši in da razmaha vsemu, kar služi resnični kulturi in izobrazbi podeželskega ljudstva.

S skrbjo za narodovo bodočnost je v zvezi tudi vprašanje naše bodoče inteligence. Čez par desetletij ne bo nikogar drugega, ki bi vodil ljudstvo, kakor danes doraščajoča mladina. Ona bo odločevala o svoji in narodovi usodi. Zato bi danes zaenkrat samo opozorili na nekaj značilnih senc, ki po našem opazovanju spremljajo rast sodobnega inteligentnega naraščaja.

Splošna uživanjaželjnost, ki je tako značilna za naš čas, se kaže tudi pri mladini. Tem bolj nam pade v oči, če pomislimo, kaj smo mi imeli v dijaških letih. Sprehod, tuintam kake igre, enkrat na leto šolski izlet, to je bilo vse. Pozornost današnjega dijakka pa je docela osredotočena izven šole: kino, gledališče, prireditve, sport, ples, gramofon in radio, časopisje s svojimi senzacijami — vse to so ljubi in vsakdanji predmeti njegovega zanimanja, medtem ko je šola izmenoma tedaj, kadar pač ni počitnice. Dijaki in dijakinje se vsujejo iz šole. Poslušaj, o čem govorijo. Matematika, šolske naloge...? Ne. Govor se suče o najnovejši kino predstavi, o footbalski tekmi med tem in onim klubom, o neki filmski zvezdi in preko vsega čuješ poživljavanje zadnjega šlagerja, ki je ravno v modi. To izdaja srce in dušo sodobnega dijakka. Manjka mu zanimanja za globljo izobrazbo, pogreša se veselje do resnejšega umskega dela. Čemu tudi? Življenje je vendar tako lepo in veselo, nepretrgana veriga razveseljevanj in prijetnih razvedril... V resnici pa morda ni še nobene generacije čakalo toliko trdega dela in toliko razočaranj v bodočnosti, katerim gre nasproti sodobna mladina. Prav resno se je treba vprašati, ali jo vzgajamo in pripravljamo za ono trdo borbo življenja, ki je neizbežna za vsakogar, ali pa bodo to le mehkužni slabosti, nikdar sposobni odločnega hotenja in resnega dela.

Naš čas je res da doba filma in radija. Ili nazaj ni mogoče in bi bilo smešno. Toda ali se ne bi dalo teh modernih, tako glasno in prepričevalno govorečih pridobitev porabiti vzgojno za mladino, pritegniti jih kot pomoč k abstraktnemu poučevanju, da ne bodo služile le v razvado in v kvar mladostni fantaziji? Značilno za naš čas je veliko število nerazvinih otrok. Velikokrat je živčna oslabelelost podedovana, še večkrat je privzgojena in sugerirana. Danes itak vsak govori o nerazvosti. Saj že težko najdeš človeka, ki ne bi trpel radi živcev. In nerazvosti so tudi šolski otroci. To je tudi zadnji trumf, ki ga izigra skrbna mamica za rešitev potaplajočega dijakka: spreglejte, gospod profesor, ker je fant tako nerazvot! Hitro življenje, ki ga živimo, hlastni ritem, ki ga narekuje čas, niti mladini več ne dopušča, da bi se notranje izgradila in dozorela. Morda je nekaj krivo tudi to, da se jih prekmalu sili k javnim nastopom na odru in pred najširšim občinstvom.

Poleg tega naletite med dijaštvom neredko na neko čudno dozorelost, ki vas prej osupne kakor pa vam imponira. Vedno so bile sodbe študentov ostre in suverene, zlasti če so se tikaie profesorjev. Med današnjimi mladimi kritiki pa vas preseneča ostrina in odklonilnost, ironija in vseznalost, ki se malo poda mladim ustom. Govori se prosto tudi o starših, raznašajo se na ulico intimne družinske zadeve, zabeljene z lastno sodbo o življenju roditeljev itd.

Tega duševnega razvoja so mnogi krivi starši sami. Mladina nima več spoštovanja pred starši, ker ga tudi odrasli nimajo več pred mladino. V njeni navzočnosti vse govore in vse delajo. Ne godi se to le po kolodvorih in na vlaku (velika moralna nevarnost za dijake, ki se vozijo z železnico v šolo!), ampak dostikrat celo doma v družinah. Mladi pokvarjenec med dijaštvom predstavlja kader prezgodaj uvelega cvetja, ki težko zopet oživi in kateremu je najtežje priti do duše. Na Dunaju so pred kratkim prišli na sled strašno žalostnim stvarim, da so bili celo razredni desetletnih punčk moralno pokvarjeni. Zastrupljenje se je glazilo od otroka do otroka in so bili vzgojitelji zadnji, ki so zaznali za razmere.

Zadnji vzrok temu zlu je pomanjkanje moralne in zlasti verske vzgoje. Matere premalo versko vzgajajo svoje otroke. Zunanja politura hitro odpade kakor hitro pride otrok v druge razmere. Mnogi starši so zelo skrbni za izobrazbo otrok in mnogi žrtvujejo, da se poleg šolskih predmetov uče še jezikov, muzike, plesa... le o Bogu malo zvedo od roditeljev. Dve uri verouka na teden gladko izravna brezbrzičnost, ki v domačem krogu vlada za versko življenje. Često pa morajo slišati otroci celo smešenje in prezir religije in njeni zahtev na življenje. Vprašanje mladinske

„Zlomite okove mirovnih pogodb“

Izzivalen članek avstrijskega časnika o reviziji meja — „V žaru rdečih plamenov se bosta združili Avstrija in Nemčija“ — Vsestranska ofenziva nemštva proti naši severni meji

Gradec, 21. aprila, d. (Izv. »Slovenec«) Bivši avstrijski državni podtajnik von Pflügl, sedanjí predsednik avstrijske »Lige za revizijo mirovnih pogodb« (Friedensrevisionsliga) je objavil v »Grazer Volksblatt« na uvodnem mestu članek z naslovom: »Vojna ali mir — Zlomite okove mirovnih pogodb«, v katerem v gostobesednem slogu navdušuje bralce, naj vstopijo, v njegovo ligo, koje program je »osvoboditi avstrijsko domovino in avstrijsko nemško raso iz neznesnih okovov Saint germainse mirovne pogodbe, ki je predpogoj za osvoboditev od boljševiške nevarnosti, ki grozi od vzhoda in ki bo postala kruta resnica, če se zmagovalci takoj ne odločijo vrniti nemškemu narodu svobodo političnega in gospodarskega dihanja«.

Uvodoma navaja člankar, kako je Evropa vsled kazenskih obsodb (in ne mirovnih pogodb!) v Saint Germainu, v Versaillesu, v Trianonu in v Neuillyju razklana v dva sovražna si tabora: na eni strani so zmagovalci in gospodje, na drugi strani premaganci in sužnji. Položaj je postal neznosen in bliža se katastrofa. Tako ali tako: ali bodo prišli od vzhoda boljševiki ter se bo izvršila združitev Avstrije in Nemčije v žaru rdečega ognja, ali pa bo »politična napetost med obema taboroma vžgala iskro, ki bo vzplamtela in pogotitnila evropsko kulturo v nepopisljivo bratovornjo«. Člankar opisuje, kako se bo požar širil po kontinentu in kako bo tudi naposled Francija izginila v splošnem kataklizmu. To se mora preprečiti in »edino sredstvo, ki ga imamo na razpolago je odstranitev nesramnih mirovnih pogodb«. ki niso nič drugega kakor »najboljše sotrudnice komunizma«.

Člankar podaja naposled kratek pregled o revizionističnem gibanju pri drugih prizadetih državah. Madjarska ga navdaja z velikim zadovoljstvom, tam ta čudna liga baje sijajno gladí pota madjarski vladi, da more uspešno nadaljevati osvoboditev Madjarske od okovov mirovnih pogodb. Manj razveseljiv je zanj položaj v Nemčiji. Nemec nima »političnega smisla, nadalje je »preveč needin in zavisten«, zato se tudi še ni mogel dvigniti k mogočnemu navalu na mirovne pogodbe, akoravno je številčno ravno Nemčija poklicana, da vodi ofenzivo proti sramotnim mirovnim diktatom. Glede Avstrije je von Pflügl zadovoljen. Liga napreduje. Svoj članek končuje z željo, da mu je vse ležeče na tem, da se »ohrani nemški narod v nemški državi«. — Pristaviti moram, da von Pflügl ne govori v imenu avstrijskega naroda ter da jih je mnogo ne samo v Gradcu ampak na Dunaju, katerim bo ta članek delal neprijetnosti, zato ker je nepotreben in ker preveč odkrito in nedvoumno pove, kaj je cilj gotove nemške mirovne propagande.

Ljubljana, 21. aprila. — Gornji dopis iz Gradca bi lahko pustili brez vsakega komentarja, če bi se ne nanizal na sistematično propagando, ki se vrši zadnje čase za združitev Avstrije z Nemčijo in če bi se vedno bolj ne javljale zahteve po reviziji tudi naše meje z Avstrijo. Okrog »Geopolitike« se zbirajo gotovi resni pokreti, ki dokazujejo, da je naša štajerska nemški »Kulturboden«. Tudi avstrijski zvezni zunanji minister se je nedavno še izrazil v Dresdenu, da pripada Maribor avstrijski republiki. Pri največji dobri volji in kljub najmilejšemu tolmačenju ne smemo prezreti

resnosti tega gibanja. Graški članek, naperjen proti »diktatu Saint Germainskega miru«, je samo nov dokaz, da se gotovi krogi čisto dosledno bavijo z vprašanjem revizije naše severne meje. Zakaj naj avstrijski pacifist, ki se boji boljševizma, napada mirovne pogodbe? Avstriji je mirovna pogodba, podpisana v Saint Germainu sicer naložila male reparacije, katerih pa nikdar ni plačala, tako da se lahko trdi, da mirovna pogodba Avstrijo ni stala niti ene same pare. Nasprotno, zvezne države, proti katerim gromi von Pflügl, so Avstriji dale posojilo, pod pogoji, kakor jih ni dobila in ne bo dobila nobena druga država takojmenovane »skupine zmagovalcev«.

Avstrijo so zapadne velesile in tudi njene sosede vseh 12 let, odkar je podpisala mir, obisipavale s vsakovrstno pomočjo. Kje pa leži torej krivica teh pogodb? V novih mejah? Kaj drugega si ne moremo misliti, in če von Pflügl zvoní alarm na pohod proti mirovnim pogodbam, potem mora imeti v mislih samo revizijo državnih meja; to pa je problem, ki nas življenjsko interesira. Avstro-nemško carinsko zblizanje ostane za nas slej ko prej političen problem. Kot takega ga moramo ocenjevati, kot takega ga odklanjati.

Dunaj, 21. aprila, kk. Tukajšnje politične kroge je zelo neprijetno zadel članek graškega dnevnika »Grazer Volksblatt« o reviziji saint-germainskega miru. Istim krogom se zdi neprevižno podčrtavati to vprašanje ravno v trenutku, ko se vršijo resni poskusi, da bi se za nemško industrijo naša tržišča na jugovzhodu Evrope.

Manifestacij ni konca

Vsega je hr.v slovenski duhovnik — 10.000 novih pušk in bodal
Vojni minister na meji

Trst, 20. apr. Slovesnosti v Vrhpoljah, kjer so odkrili v šoli spominsko ploščo učitelju Sottosantiju, se je udeležilo poleg prefekta in fašističnega tajnika okoli 500 učiteljev in učiteljic. Tajnik Avenanti je imel razmeroma umerjen nagovor, morda prvi, v katerem ni napadel Jugoslavije; pač pa ni pozabil na »poluhnjene slovenske farje (!), ki so organizirali pasiven odpor proti fašizmu, ki propoveduje sovraštvo namesto ljubezni in širijo podžigalne knjige namesto patriotičnih in vzdržujočih tajne šole namesto bi pošiljali otroke v italijanske«.

Trst, 21. apr. Danes so fašisti slavili obletnico ustanovitve Rima. Kakor vsako leto, je tudi letos ta dan pristopil v milico veliko število »avangardistov« iz mesta in nekaj so jih pripeljali tudi z dežele. Po zadržilu fašističnega glasila je prejelo puške in bodala okoli 10.000 mladenčev. — Zvečer je v dvorani »Littorio« milični general Diamanti predaval o predmetu: »Slovenski irendizament v Julijski Krajini in absurdnost«.

Sušak, 21. apr. Včeraj je prispel v Gorico vojni minister general Gazzera. Minister je prisostvo-

val taktičnim vajam rezervnih častnikov na pobočju Sv. Gore. Po najnovejših odredbah morajo namreč rezervni častniki obiskovati med dopustom posebne nadaljevalne tečaje, ki se zaključijo s praktičnimi vajami. Po zaključku vaj je minister zbral okoli sebe častnike in jim čestital na uspehu. Nato se je sestel s prefektom, fašističnim tajnikom in divizijskim poveljnikom generalom Bobbio. Še isti dan se je odpeljal v Videm. Značilno je, da se vojni minister v teku enega meseca že drugič mudí na meji.

Za koga je fašizem?

Budimpešta, 20. apr. kk. Vojni minister Gömbös je izjavil na zborovanju v Baresu, da mu po navadi očitajo, da je tajen fašist. Na to je izjavil, da je fašizem sicer dober za Italijo, na Madjarskem pa bi tak političen sistem ne mogel ostati, ker ne odgovarja madjarskim razmeram. Madjarska politika sme temeljiti samo na resnem predvzoru. Čas za politične eksperimente ni primeren. Take eksperimente si sme privoščiti samo srečnejša generacija.

Katoliška akcija nenadomestljiva

Papež podčrtal pomen katoliške akcije pred 400 voditelji KA

Rim, 21. aprila, d. V večeršnjem nagovoru na 400 voditeljev italijanske katoliške akcije je govoril papež o njenih ciljih in jih označil tudi v kolikor se nanašajo na socialno politično polje za upravičene potrebe in nenadomestljive. Obširnemu delavskemu polju njenega verskega udeleževanja postavlja papež nasproti potrebo, da se udeležuje tudi na

socialno političnem polju. Socialno vprašanje in predvsem delavski problem niso gola materialna in gospodarska vprašanja, ampak so predvsem in prvi vrsti moralna zadeva. Ker je poslanstvo cerkve univerzalno, zato mora vsem pomagati. V tem smislu katoliška akcija ni samo potrebna, ampak je naravnost nenadomestljiva.

Napredovanje kršč.-socialcev v Avstriji

Schaberjev blok nazaduje

Pri deželnozbornih volitvah v Gor. Avstriji so krščanski socialci dosegli jako lepe uspehe. Od 48 sedežev so si osvojili 28 in zbrali na svoji listi 240.000 glasov (plus 22.300). Socialisti so dobili 128.000 glasov (minus 7600) in 15 mandatov. Močno je nazadoval Schabrov Heimatblock, ki je topot zbral le 18.800 glasov in izgubil od zadnjih volitev 21.000 glasov. Gospodarski blok je tudi izgubil 21.000 glasov in je dobil le 50.000. Pač pa so nekoliko porasli Hitlerjevi narodni socialisti 15.700 glasov (plus 4000) in komunisti, ki so dobili 3700

glasov. Opazovati je propad središnjih meščanskih strank in vedno jasnejšo opredelitev v dva tabora: krščanski in protikrščanski. — Socialisti so nazadovali kljub velikim delavskim centrom, kakor so Linz, Wels ali Steyr.

Aretacija italijanskega anarhista

Pariz, 21. apr. kk. V Toulonu so aretirali italijanskega anarhista Angela Callea. V njegovi delavnici so našli dve bombi in popolno pripravo za izdelovanje ponarejenih listin.

njosti ne postane glavna stvar in edini življenjski namen. Toda naj zadostuje. Omenili smo teh par stvari le zato, da bi boljše razumeli doraščajočo mladino. Bilo bi pogrešeno, za nedostanke njej delati očitke. Mladino izoblikuje duh časa, v katerem živi in se giblje. Razmeram pa ne daje pravca mladina, ni ona, ki diktira duhu časa, ampak — odrasli.

Revolucije:

V Hondurasu

Washington, 21. apr. AA. Revolucijonarji v Hondurasu prodirajo proti mestu Progreso in proti glavnim pristaniščem Lacieha, Tela, Trujillo in Puerta Cortez. Združene države so poslale v Honduras tri križarke, da ščitijo interese inozemcev, ki pa zaenkrat niso v nevarnosti. Revolucijonarje vodi general Gregorio Furara.

Newyork, 21. apr. kk. V ponedeljek je priplula ameriška križarka »Memphis« v pristanišče Caiba, dve drugi križarki pa bosta še danes dosegli honduraško obalo. Radi novih napadov vstajev so preteklo noč spravili ženske in otroke inozemcev iz mest Trujilon in Tala na ameriške ladje, ki se nahajajo v pristanišču.

V Paragvaju

Pariz, 21. apr. AA. Havas poroča iz Buenos Airesa, da tamošnji listi prinašajo dozdaj še nepotrjene vesti o revoluciji v Paragvaju. Baje se je uprl del prebivalstva, kateremu so se pridružili vojaki, ki so stopili na čelo revolucije.

Na Islandu

Kopenhagen, 21. aprila, AA. Položaj na Islandiji postaja vedno bolj resen. Politična kriza v Reykjaviku zavzema polagoma revolucionaren značaj. Danska vlada skuša z vsemi silami zatreti avtonomistično gibanje, ki se čedalje bolj širi. Pred vladno palačo v Reykjaviku so se vršile velike demonstracije. Dijaki so sprejeli resolucijo, kjer zahtevajo popolno neodvisnost Islandije.

Iz Spanije:

Barcelona, 21. aprila, AA. Neznane osebe so včeraj v predmestju Barcelone streljale na delavce, ki so očitno pripadali svobodnim sindikatom.

Havas poroča iz Barcelone, da so tam na ulici ubili predsednika svobodnih sindikatov Sevagiela. Skupina brezposelnih delavcev je včeraj demonstrirala pred vladno palačo in zahtevala, naj se uvede šesturni delovnik, da dobe brezposelni delavci profesorjev tukajšnje univerze predava v katalonščini.

Madrid, 21. aprila, AA. Finančni minister je danes sprejel delegate upravnega odbora Hipotekarne banke in jim objavil, da bodo vsi tisti, ki spravljajo španski kapital v inozemstvo, hudo kaznovani. Obenem je minister pozval vse bankarje, ki so svoj denar že poslali v inozemstvo, da ga spravijo v roku 4 tednov nazaj v Spanijo.

Varšava, 21. aprila, AA. Iz Moskve so prispele s poslednjimi vlaki večje skupine komunističnih agitatorjev, ki potujejo v Spanijo. Med njimi je tudi izvršilni odbor španskega oddelka komunistične internacionale. Predsednik tega odbora je izjavil novinarjem, da se nahaja Spanija pred komunistično revolucijo. Federativni značaj nove španske republike bo pospešil čistokrvno proletarsko revolucijo.

London, 21. aprila, AA. Španski kralj Alfonz XIII. je dospel sem ob 18.37.

Nova albanska vlada

Tirana, 21. aprila, AA. Včeraj se je sestavila nova albanska vlada. Predsednik vlade in zastopnik ministra za gospodarstvo je Pangali Vangeli, notranji minister Musa Juka, zunanji minister Hussein Brioni, prosvetni minister Kili Mosi, finančni Lame Varko, gradbeni Iso Dibra. Nova vlada je prisegla ob 11.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Kmetijski fant

mlad, pošten in priden, vojaščin prost, išče službo sluge ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4413.

Službodobne

Trgovski vajenec

iz dobre hiše s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri Janku Klun v Prevaljah.

Učenca

poštenega, močnega sprejem v trgovino. Vinko Klepec, Beltinci.

Trgovski

pomočnik železninar kakor tudi učenec iz dobre hiše se sprejme. Dopolne s prepisi spričeval in učne dobe je poslati na upravo lista pod »Železnina na Gorenjskem«.

Tesarje,

več dobrih sprejme v stalno delo. Steiner Comp., tesarstvo, Jeranova 19.

Hlapca h konjem

sprejem takoj. — Plača 350 Din mesečno in hrana. Delo je trajno. Nastop takoj. Vpraša se pri upravi pod št. 4325.

Kovaškega vajenca

sprejme takoj M. Vojska, podkovski kovač in izdelovalec voz, Domžale-Rodica.

Učenko

za damsko krojaštvo takoj sprejem. — Ponudbe na upravo pod »Damsko krojaštvo«.

Trg. vajenca

išče trgovina z železnino Em. Fux, Metlika.

Modni salon »Vera«

Miklošičeva 34/II sprejme samostojne pomočnice za trajno delo. Nastop lahko takoj.

Prodajalko

iščem za trgovino z mešanim blagom v jako prometnem kraju na Dolenjskem v neposredni bližini kolodvora. Pogoji trgovina na račun proti kavciji od 10.000—15.000 Din. Ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« v Novo mesto pod šifro »Kavcije zmožna«.

Mizar, pomočnika

mlajšo moč, vajenega pohištva in stavbnih del, ter zanesljivega, sprejem takoj. Marcijan, Dob pri Domžalah.

Mlajše dekle

pošteno in snažno, išče boljša družina na deželi za lažja hišna in vrtna dela. Ponudbe pod »Poštena«.

Upokojenec

zmožen vrtnarstva, sadjarje in nekoliko mizarških del, se sprejme. Stanovanje 2 sob, kuhinje in pritliklin takoj na razpolago. Pojasnila: Zaloška cesta št. 21, Ljubljana.

Pisarniško moč

tudi začetnik (-ca), za gradbeno podjetje v Mariboru, se takoj sprejme. Ponudbe z zahtevki plače naj se pošljejo na Podružnico »Slovenca« v Mariboru, Aleksandrova cesta.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto), Prva oblast. koncesijonirana. Prosnat št. 16 zastoj. Pišite ponj!

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirana, I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31, ne daleč od kolodvorov. Vhod tudi iz Bleiweisove ceste. Prihodnji redni tečaj prične 1. maja.

Stanovanja

Prazna soba

solnčna, s posebnim vhom v sredini mesta se odda gospodu ali gospodični. Naslov v upravi pod št. 4313.

Starejša oseba

da samostojni in solidni ženski, ki ima malo penzijo, stanovanje za potrebo. Naslov v upravi pod št. 4305.

Sostanovalko

sprejem s 1. majem t. l. z vso oskrbo. Ribič, Maribor, Dravska 10.

Sostanovalka

sprejem. — Naslov pod št. 4414.

Čitajte in širite »Slovenca«!

OPOZORILO!

Podpisani izjavljam, da gg. Jože Rožič in Albert Finžgar, bivša moja akviziterja, nista upravičena sprejemati za mene, ne za Trgovsko obrtni industrijski Letnik, niti ne za Upravo telefonskega imenika dravske banovine nikakoli naročila niti denarja.

Imenovana hkrati zadnjikrat pozivljam, da mi izročita izročena pooblastila in druge listine (naročilnice), kakor tudi, ako ne prenehata z grožnjami in obrekovanji, da bom neljubo primoran sodno postopati.

GUIDO ZUPAN.

Vnajem

Radi izselitve se odda v najem

dobro idoča trgovina z mešanim blagom tik ob ital. meji in ob glavni cesti. V hiši tudi stanovanje s pritliklinami. V isti hiši se nahaja pošta in mlekarna. Prevzem zaloge od 50—60.000 Din. Cena najemnine stanovanja in trgovine po dogovoru. Pojasnila daje g. Matko Kranjc, trgovce na Vrhniki ali pri upravi lista.

Gostilna

v prometnem kraju se odda v najem ali pa na račun podjetni osebi. Ponudbe pod »Kavcija« na upravo lista, Maribor.

Posestva

Proda se hiša

z gospod. poslopjem, sadnim vrtom in njivo na Dolenjskem. — Poizve se: Gerkman, Cankarjevo nabrežje 1.

Posestvo v Domžalah

200 m od kolodvora ob tiru, hiša, hlev in gospodarska poslopja, z dvoriščem vred 2477 m², bnostran železniškega tira njiva 2357 m², pripravno za selno trgovino, vpostavitev večje obrti ali industrije se ugodno prodaja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4329.

Hiša z vrtom

in gospodarskim poslopjem, novo zidano, pri železniški ter avtobusni postaji, ob prometni cesti, na periferiji večjega prometnega trga na Gorenjskem, pripravno tudi za mizarstvo ali njej sorodno obrt, se ugodno prodaja. Naslov pove uprava pod št. 4279.

Hiša z vrtom

mesnico, klavnico in delavnico ter pritliklinami, ob avtobusni in železniški postaji, za 125.000 Din naprodaj. Naslov pod številko 4412.

Kupimo

Vsakovrstno

zlate kupu

po najvišjih cenah CERNE, juvelir. Ljubljana Wollova ulica št. 3

Glasba

Piano

firma »Stingl« po ugodni ceni naprodaj. — Turin, Ljubljana-Glince, Tržaška cesta 28.

Prodamo

Mast

pristna, domača svinjska kg 15,50 Din v delikatesni trgovini K. Jarc, »Pri Turistu« Dunajska cesta 9.

Ure za birmo

nudi najceneje Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred Škofijo 15

Ford avto

št. A 850.751, rabljen 300 km, 5 sedežna limuzina, takoj ugodno naprodaj. Poizve se pri American-motors, Ljubljana.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla.

Avto-limuzino

malo rabljeno — znamke »Adler«, prodam. Naslov v upravi pod št. 4312.

Špecerijsko omaro

s predali in pudel prodaja zelo ugodno M. Vojska, Domžale-Rodica.

Papirna trgovina

itd. na prometnem prostoru naprodaj. Pismene ponudbe na upravo pod »Takoj 120.000«.

Šivalni stroj

(cilinder), skoraj nov, naprodaj. Naslov pod številko 4411.

Skobelnik

(Hobelbank), se prodaja po zelo nizki ceni. Mušič Franc, mizar, Mengeš.

Razno

Kaj ni škoda denarja?

Nikoprost za odvado kafenja stane 76 Din, Avinal za odvado pijačevanja pa 235 Din. Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Obrt

Pozor dame!

Trajno ondulacijo izvršuje najceneje Salon Hešik — Ljubljana — Kolodvorska ulica 35.

Ostrejša

in vsakovrstno drugo tesarstvo delo izvršuje najceneje tvrdka — Steiner Komp., splošno tesarstvo, Ljubljana, Jeranova ulica 19 ali Opekarska c.31.

Stalna razstava

umetniških slik in velika izbira okvirjev, prevzame vsa rezbarska in pozlatarska dela

A. Kos

Ljubljana, mestni trg 25 (nasproti magistratu).

Odkar le Zlatica vosroška dama seve ne more vedno prati sama. Zato perico brhko le naitela in važno li resnico razodela:

da milo Zlatorog mečča rerilo, prihrani truda in skrb obilo... Perica le vesela te novice — tako naj bi ravnale vse perice!

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: pod vse le tementinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

14

Naznanilo!

Usnjarno Jos. Bleha na Aleksandrovi c. 24 sem odkupil in jo opuščam; vse tam oddane kože v strojenje se dobijo za naprej pri

JOS. PIRICH trgovina usnja in nakup surovih kož
Maribor, Aleksandrova c. 21

Potrudil se bom ustreči, vsako predelavo in strojenje kož, kakor tudi nakup po najvestnejših dnevnih cenah. Usnje, jermena vsake vrste vedno v zalogi. S solidno ceno in postrežbo si nadejam pridobiti naklonjenost slavnega občinstva. Se priporočam.

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega sinčka

Lojzka Pance

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebna zahvala g. dr. Jemcu, preč. duhovščini, g. šolskemu upravitelju vsemu učitelstvu, šolski mladini ter vsem darovalcem krasnega cvetja in končno vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vič pri Ljubljani 20. aprila 1931.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Najlepše se zahvaljujemo tem potom vsem za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega preljubega očeta, oziroma brata, gospoda

Vinko Vabiča star.

Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, g. nadučitelju R. Vrečarju in vsem gg. pevcem za poslovlino petje, gg. učiteljem in šolski mladini za spremstvo, g. zdravniku dr. Z. Joštu za njegov trud in požrtvovalnost, odboru Savinjske posojilnice v Žalcu, gg. hmeljskim trgovcem in vsem darovalcem prekrasnega cvetja. Iskrena zahvala tudi onim, ki so ga spremili na njegovi poslednji poti.

Zalec, dne 20. aprila 1931.

ZALUJOČI OSTALI

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec javljam žalostno vest, da je naš predbri soprog, oče, stari oče, tast, zet in pastork, gospod

Ivan Gregorič

železniški uradnik

danes ob pol 6 zjutraj, v 62. letu starosti, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Bogu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 22. aprila 1931 ob pol 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče v Sv. Križu.

Ljubljana-Srednja vas-Vrhnika, dne 20. aprila 1931.

Žalujoče rodbine:

GREGORIČ, GOLF, OSANA in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Otroci

rabijo posebno trpežne čevlje. Na žalost ne vzdrži niti najboljše usnje tako dolgo, kot bi želeli starši.

Ali naj radi tega omejimo prostost gibanja otrokom?

Poskusite tudi Vi, kar je že ti-soče mater poskusilo, dajte pritrčiti na otroške čevlje PALMA gumi podpetnike. Guma je trpežnejša kot usnje, radi elastičnejše hoje se čevlji bolje ohranijo. Pred vsem vzdrže PALMA gumi podpetniki trikrat več kot usnjene pete, a ne stanejo nič več.

Domač proizvod

Manifestacija prekmurske kmetijske mladine

Dol. Lendava, 20. IV.

Stvarno in smoterno delo gospodarskih in kulturnih delavcev v Prekmurju je slavilo svoje zmagovalce v nedeljo, dne 19. aprila.

V prostorni dvorani hotela »Krona« v Dol. Lendavi so se kljub slabemu vremenu zbrala polnoštevila kmetijska dekleta gospodinjstvo-nadaljevalne šole iz Centibe, kmetijski fantje, udeleženci kmetijsko-nadaljevalnih šol iz Crenšovcev, iz Centiše, iz Dol. Lendave, iz Petešovec, Benice in iz Vel. Polane. Prihiti so fantje peš, s kolesi in na vozovih, da pred javnostjo pokažejo uspehe svojega dela v kmetijski šoli ter da obenem manifestirajo za kulturni in gospodarski napredek prekmurskega kmeta.

K zaključni slovesnosti so poleg kmetijskih fantov prihiti ljudje iz bližnjih in daljnih krajev, Slovenci in Madjari, ki so napolnili veliko dvorano, navzoči so pa bili tudi zastopniki oblasti in raznih korporacij. Banskoupravo je zastopal g. ban. šol. svetnik Krošl okr. načelstvo g. okr. načelnik dr. Farénik in okr. kmet. referent ing. Wenko, občino Dol. Lendavo župan gosp. Šiftar in dr. Pikuš, cerkev g. dekan Jerič in katehet Bakan, okr. kmetijski odbor načelnik g. ing. Mikuž. V zelo velikem številu je bilo zbrano tudi učiteljstvo iz

vseh okrajev, razni občinski ter nadaljevalnošolski odbori.

Po pozdravnem govoru je predlagal župan g. Šiftar udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, kar so navzoči z navdušenjem sprejeli. Za posamezne šole so poročali voditelji in sicer g. šolski upravitelj Gorisek za Dol. Lendavo, g. šol. upravitelj Tratanjek za Vel. Polano, g. šolski upravitelj Kolarič za Centibo, g. šol. upravitelj Erker za Petešovec in Benico, g. učitelj Tivadar za Crenšovce ter ga. Pečnik za gospodinjstvo šolo v Centibi. Poročila so poleg resnega vzgojnega in strokovnopolnega dela dokazala pomembno dejstvo, da so se pri tem delu vzajemno podpirali učiteljstvo, duhovščina in strokovnjaki ter da se je posrečilo premostiti prepad med slovenskim in madjarskim kmetom in oba združiti k pozitivnemu gospodarskemu delu. Še bolj je ta vzajemnost odsevala iz predavanj posameznih fantov, ki so vsi — četudi po rojstvu Madjari — v čisti, lepi slovenščini premišljeno podajali svoje strokovne referate. Najbolj je pa presenetila igra »Pri Brodnikovihi«, kjer so zelo dobro rešili svoje vloge gojenci iz Centibe — po večini Madjari. Kakor je povdarjal domačin-intelekt je to eden največjih pozitivnih uspehov po ujedinenju, da se je posrečilo brez pritiska k stvarnemu delu združiti obe narodnosti.

Ta pomen te slovesnosti so podčrtali v svojih govorih tudi zastopniki oblasti. Tako je zastopnik banske uprave g. svetnik Krošl začrtal v daljšem govoru smernice za kulturni in gospodarski prerod prekmurskega kmeta. Ta prerod mora kmetstvo gospodarstvo prilagoditi sedanjemu svetovnemu gospodarskemu položaju, ne da bi pri tem v kmetu zatrl smisel za zdravo kmetstvo. Ta prerod želi ustvarjati gospodarsko krepak, zaveden in zadovoljen kmetijski stan, ki je boljši varuh državne meje ko trdnjave in topovi. Pri tem prerodu sodelujejo v odlični meri kmetstvo- in gospodinjstkonadaljevalne šole. V imenu banske uprave je izrekel govornik priznanje in pohvalo vsem krajevnim činiteljem za njihovo vztrajno nesebično delo.

G. dekan Jerič je pokazal na pomen kmetijsko-nadaljevalnih šol iz vzgojnega stališča in obljubil še znanprej sodelovanje duhovščine, g. ing. Mikuž je opozoril na važnost kmetijsko-nadaljevalnih šol pri kmetijski pospeševalni službi, ob koncu je pa še g. okr. načelnik dr. Farénik bodril k skupnemu nadaljnjemu gospodarskemu delu in se je zahvalil vsem delavcem.

Prireditve so poživili fantovski pevski zbori iz Crenšovcev in Centibe ter tamburaši iz Petešovec.

Požari uničujejo domačije

M. Sobota, 20. aprila.

Zadnji čas je divjalo v severnem kraju več požarov, ki so uničevali kmetijske domove in pri-delke, ki jih je sedaj že itak malo. Med zadnjimi sta požara v Fokovecih in Andrejcih.

V Fokovecih je gorelo pri Lengel Tereziji. Požar je izbruhnil ponoči. Dasi je kmalu privrelo skupaj mnogo ljudi, požara niso mogli zadušiti. Plamen je uničil vso domačijo.

Še večji požar je divjal v Andrejcih. Zgorela je hiša Žiška Janeza iz Gornjih Petrovec. V hiši je stanoval neki strojnik. Okrog 10. je začelo nenadoma goreti. Plamen je v nekaj trenutkih objel vso hišo, tako da je bilo gašenje skoraj onemogočeno. Hiše ni bilo mogoče rešiti. Zgorelo je vse s pohištvo in drugi premišninami vred. Hiša je bila zavarovana, toda škoda je mnogo večja, kakor zavarovalnina.

Razstava avtomobilov

Ljubljana, 21. aprila.

Dober, trpežen, cenen in eleganten avtomobil je dandanes ideal vsakogar: poslovnega človeka, sportnika, ljubitelja ugodnih potovanj, sploh vsakega človeka. Ni vsak avtomobil, ki bi ustrezal tem zahtevam, če pa izdelki katere trdke ustrezajo, potem so to gotovo izdelki avtomobilskih tovarn General Motors in Opel. Ti izdelki združujejo v sebi vse tehnične ugotovitve, ki sta jih pri gradnji avtomobilov dosegli Evropa in Amerika. Posebno se to vidi pri najnovejših tipih avtomobilov, katere je sedaj ljubljanska zastopnica General Motors, trdka General-Auto razstavila v svojih prostorih v Tavčarjevi ulici 7.

Tu vidimo posebno lep tip »solne limuzine«. Eleganten in ugoden avtomobil, težak komaj 900 kg. Je zelo varčen z bencinom. Na 100 km porabi komaj 9 litrov bencina. To je posebno za naše razmere važno, ker je pri nas bencin zelo drag. Avtomobil ima močan motor za 32 konjskih sil. Težišče avtomobila je zelo globoko in ima avtomobil zato veliko stabilnost. Tank za bencin je zadaj. Avtomobil pa ima še troje filtrov, enega za bencin, drugega za zrak in tretjega za olje, dalje ima avtomatični predgrevalnik, najmodernejše Bosch-svetilo, stroj pa je na gumijastih tečajih. Oprema voza nudi največjo ugodnost. Ima uro, ki teče osem dni, električni označevalec za bencin, kazalo za oljni pritisk in taksameter. Vse pripomočke ima avtomatično urejene, tako kazalo za ovinko, hupo, čistilo za šipe. Zavore delujejo brezhibno in čudovito naglo. Sedeži se morejo poljubno prestavljati in podaljšati. Vsa zunanost ima krasno eleganco in napravlja odlični vtis. Pri vseh teh in še drugih prednostih voza pa so cene skrajno nizke. Tako stanejo najnovejši tipi: sportni Cabriolet 35.000 Din, Sedan 57.000 Din, Solneča Limuzina 59.000 Din. Trdka ima na razpolago tudi najnovejšo dvotonsko, tritonsko Šesije in druge moderne vozove. Posebno priporočljiv je dovoznik avto, s katerim je možno poci in na priročen način prevažati tudi težke tovore s prav majhno uporabo bencina. Onim, ki se zanimajo za nakup avtomobilov, zelo toplo priporočamo izdelke te trdke radi njihovih vseh že naštetih prednosti.

Celjski peki pred sodiščem

Celje, 21. aprila.

Decembra meseca je banska uprava določila cene belemu kruhu 4 Din za kg, za črni kruh pa 3,50 Din. Večina pekarskih mojstrov v Celju se pa teh cen ni držala, ampak višjih, ki jih je določila pekarska zadruga. Zaradi tega je prišlo do ovadne in kazenskega postopanja zoper peke po § 382 kaz. zakona.

Dne 17. aprila se je vršila glavna razprava pred tukajšnjim okrajnim sodiščem v omenjeni zadevi. Zastopnik obtožencev dr. Kerschbaumier je v svojem zagovoru navedel zelo interesantna dejstva. Zatrjeval je namreč, da predmetna banska odredba nima zakonske podlage, češ, da zakon o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije ne predvideva pravice političnih oblastev za maksimiranje cen, kakor je to določila cesarska naredba o navijanju cen iz leta 1917, ki pa je razveljavljena z novim

kazenskim zakonom. Maksimalne cene bi se dale določiti edino na podlagi § 51 obrtnega reda, ki dopušča v izrednih razmerah maksimiranje cen, a le po predhodnem zaslišanju interesentov, to je obrtnih zbornice in pekarske zadruge, kar se pa ni zgodilo. Nadalje se sklicuje zagovornik na sodbo upravnega sodišča iz leta 1926, ki je v nekem slišenem primeru razsodilo, da ne gre za maksimiranje cen, ampak le za neko smernico pri določanju cen. Prenečeno na konkretni primer bi to pomenilo le neko smernico podrejenim političnim oblastem, da smejo postopati po zakonu o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, če se peki ne bi držali določenih cen, nikakor pa bi se ne smeli obtožiti po § 382 kaz. zakona.

Na podlagi teh navedb je sodišče razpravo preložilo, da ugotovi, v koliko odgovarjajo navedena dejstva resnici ter je za enkrat ustavilo postopanje proti pekom.

Nov Mohorkov umor

Mohorko hoče vse povedati, potem pa se sam soditi

Maribor, 21. apr.

Dne 9. nov. 1929 so na cesti med Gorico in Podovo pri Framu našli umorjenega posestnika Antona Finguška iz Gorice št. 15. Dejanski krivec je doslej ostal neizsleden in je ta umor ostal zavrt in tajno.

Te dni pa je prišlo na dan sledeče: Pri bližnji okoli 11 v noči, ko je bil posestnik Fingušek umorjen, je postala pred hišo njegovega soseda moška postava in šepnila skozi okno: »Fingušek je ustreljen!« ter nato jadrno izginila v temo v bližnje podovske gozdove. Hiša, pred katero je neznanec obstal, je bila last pokojnega Finguškovega brata; oseba, ki ji je neznanec zašepnil tiste besede o umoru skozi okno, pa je bila pokojna Mohorkova mati Uršula, ki je tedaj tam s svojimi hčerkami bivala kot kočarica, katere je umrla koncem decembra lanskega leta v Zgornji Polskavi pri Mariboru. Tisti neznanec pa, ki je šepnil skozi okno, je identičen z jelevskim morilecem Mohorkom, ki je bil tedaj vojni ubežnik in ki se je potikal in skri-

val po bližnjih podovskih gozdovih.

Našel pa se je človek, ki mu je pokojna Mohorkova mati naslednje dni, to je 10. novembra 1929 izjavila, da se je njen sin Rudolf pojavil okoli 11 ponoči pred njenim oknom ter ji sporočil, da je Fingušek ustreljen. Ta oseba, ki ji je pokojna Mohorkova mati to sporočila, je posestnik Stefan Celofiga iz Gorice št. 14, ki je te dni podal po dveh mariborskih odvetočnikih tukajšnjemu državnemu tožilstvu tozadevno izjavo.

Umora, izvršenega nad Finguškom, sta bila osumljena neki Franc Zebee in neki Pavko.

Med ljudstvom v okolici pa je danes po jelevškem umoru splošno mnenje in se v tem pravcu tudi vrše poizvedbe, da je pri umoru, izvršenem nad Finguškom, soudeležen tudi Mohorko. Sicer pa bo to najbrže Mohorko tudi sam priznal, če je bil soudeležen, ker je ponovno pri zaslišanjih izjavil, da bo vse izpovedal in izdal vse pomagace, da jih doleti pravična kazen. Ko bo pa vse tako razkril, se bo obesil.

Nova palača prometnega ministrstva

Belgrad, 19. aprila.

Nedalež od glavnega belgrajskega kolodvora stoji sedaj štirinadstropna impozantna palača, ki gleda s svojimi štirimi pročelji na štiri ulice, medtem ko gleda visok štiriozogl stolpič z okroglo kupolo preko postaje in nešteti ulic, da je viden skoraj od vseh strani prestolnega mesta. Lepo stebrišče na vseh pročeljih vzbudi občudovanje aeleherna dosele, da nehoti povpraša, čigava in komu je namenjena ogromna in grandiozna stavba. Palača je bila zidana za naše prometno ministarstvo, ki je bilo dosedaj raztreseno po vsem mestu. Oddelek ministarstva so se dosedaj nahajali v Frankopanski ulici (kabinet, splošni oddelek in del generalnega ravnanstva), v Simini ulici in bivši narodni skupščini (kontrola dohodkov), v Zorini ulici (komercialni oddelek) in še drugod, tako da se človek res ni več spoznal, kam in v katero ulico naj se obrne, da bo zadel na pravi oddelek tega ministarstva.

Občinstvo kakor tudi uradništvo prometnega

ministarstva, ki je moralo dosedaj delati v slabih, za težko službeno delo skoraj ne odgovarjajočih prostorih, je komaj čakalo, da se nova palača čim prej dogradi. To se je zgodilo točno 1. aprila, kakor je bilo po pogodbi s stavbno družbo določeno.

Takoj po prvih dneh aprila je nova zgradba prometnega ministarstva oživila. Raztreseni oddelki so se pričeli seliti v novo poslopje. Pred palačo je stalo vsak dan nešteto voz in avtomobilov, ki so prevažali sobno opremo in cele gore aktov. Počasi se je preseljeval oddelek za oddelkom, nakar se je nazadnje preselil tudi kabinet ministarstva, ki je zayzel svoje lične prostore v prvem nadstropju v traktu, ki gleda na Nemanjino ulico.

Stavba je na znotraj silno obširna in vsebuje 800 sob. Po širokih hodnikih so postavljeni stebri, ki poslopje močno polepšujejo. Stopnišče do prvega nadstropja, kjer se nahaja kabinet ministarstva, je obloženo s krasnimi marmornatimi ploščami. Palača bo tako odslej nadvse dostojno predstavljala eno izmed najvažnejših ministrstev naše kraljevine.

Tragična smrt vdove

Fužine pri Ljubljani, 20. apr.

Danes, 20. t. m. okrog petih popoldne so našli v malem potočku, ki priteka izpod Bizovika in se pod Fužinami izliva v Ljubljano, mrtvo g. Marijo Holozan, stanujočo na Fužinah v tvorniških stanovanjih vevške papirnice.

Pokojnica je šla popoldne s košarico nabirat zelenjad k potočku, čez katerega je položena kratka in ozka brvica. Na opolčki brvi ji je najbrže spodletelo, omahnila je v potoček z glavo naprej ter se najbrže pri tem na čelo udarila in obležala nezavestna, ker ni bilo pravočasno pomoči, je utonila. Umrla je bila blaga tiha žena, mati treh zalujočih hčera in dveh sinov.

Nesreča spremlja družino Holozan. Pred poltrem letom je mož pokojne, ki je bil vratar v vevski papirnici, imel služben opravke pri zatvornicah, čez katere se je nagnil, pri tem izgubil ravnotežje in padel v globoko ljubljanično strugo in utonil. Zato je nesreča tembolj tragična. — Rajnica je težki udarec — smrt moža — prenašala udana v voljo božjo, ter ži-

Angleški „Hamlet“ v Ljubljani

»Hamlet« je pri nas najpopularnejša klasična igra, saj se je več let zapored igral z velikim uspehom. Toda Shakespeare za nas ni več samo največji pesnik, ampak pomeni, kakor smo že večkrat poudarili, veliki praznik našega gledališča. — V župančevih prevodih pa postaja sestaven del naše književnosti. Zato smo z veseljem pozdravili prihod angleških igravcev, da vidimo, kako Angleži pojmujejo svojega pesnika.

Skupina, ki jo vodita g. Edward Stirling in g. Frank Reynolds, ni sicer tako številna, da bi bila vsaka oseba docela samostojno zasedena. Nekateri igravci zato igrajo več vlog, kar igra

nom. Zelo zmiselno za to prireditve se igra takoj zveže s kraljevo molitvijo — ena izmed mojstrskih scen! — in Hamlet nastopi šele pri materi. Pretresljivo preprosta je scena z blazno Ofelijo. Ni pa se mogoče sprijazniti z robato grobatsko realitiko, ki smo jo videli, ker gre daleč preko pietete in estetične mere; zato tudi je v nji docela umrla pesem o človeški minljivosti in se je oglašil spomin na abstruzno staro mrtvaško balado.

Ker ne gre, da bi posamezne igravce posebej omenjali, bi igro v celoti označili kot zrelo ravnanje z velikim in močnim teatrskim tekstom. Spočetka se je čutila hladnost, skoraj ne-

ambicioznost, dasi so v nji polne stvaritve, zlasti kraljev prestolni govor, Polonijev govor Laertu; igra se varno in počasi spenja kvišku, toda ob govoru prvega igravca se strese vse. Tu je pograbil prvi igravci tudi g. Stirling kot Hamlet, dvignil svoj prvi samogovor: »O jaz nevrednež, o jaz podli suženj« in pokazal svojo igralsko zmoglost. Zelo intimno, skoraj neopazeno je podan: »Biti ali ne biti, mimogrede in iz ožjale šele stopi bliže pred nas. Polna teatralične napetosti je scena s katastrofo — žal, da je bil Fortimbrasov konec docela neigralski.

Potek igre in tekst je bilo lahko slediti vsakomur, ki pozna slovenskega »Hamleta«; po nekaterih znanih besedah si se vedno lahko našel, v gledališču pa je bilo tudi veliko prijateljev angleškega jezika, ki so sledili originalnemu Shakespearejevemu tekstu. Koncem igre se je g. Stirling pred zastorom zahvalil občinstvu in vsem, ki so pomagali, da je gostovanje uspelo, zlasti g. F. Copelandovi. Občinstvo je z resnim priznanjem pozdravljalo igravce, izredno simpatična igravka Ofelije je prešla tudi lep šopek rož.

A. Thomas pride v Ljubljano

Ravnatelj mednarodnega urada dela gosp. Albert Thomas pride v Ljubljano v petek, dne 24. aprila ob 19.24. V soboto naslednjega dne bo posetil g. bana, delodajalske in delojemalske organizacije. Ogledal si bo tudi socialne ustanove. Zvečer istega dne se bo ob 19.53 odpeljal v Zagreb. V Jugoslaviji ostane do 4. maja.

Cedric Bowden, David Petre, Herbert Hare, Frank Reynolds, Mrs. Copeland, Edward Stirling (Hamlet) in Eric Adeney.

vsekakor ovira, vendar je bil njihov »Hamlet« svojevrstni in zanimiv užitek, da si ga velja zapomniti. Ne čutim v nji izrednih umetnikov, toda dostojne in resne igravce, stvarne in kulturne, nekaj pa jih je seveda tudi ških. Preseneti nas najprej njihovo splošno razmerje do Shakespeara. Nobenega visokega zaleta v pesnika, nobenega izrednega napora ni čutili, s katerim bi si šele osvajali pesnika — Shakespeare jim je domač človek in igrajo ga ravno dušno kot morda vsakega drugega avtorja. Čutiš historično razmerje do njega — brez današnjih sredstev — Shakespeare je sam v zgodovinski patini in teatralični posebnosti. Podajajo le njegovo igro, njegov teater, samo da je scenično enotnejši in bolj strnjen. Zato je njihova dramaturška prireditve »Hamleta« prav zanimiva — pred očmi ima samo gledališče, pesnika in filozofa je samo toliko v nji, kolikor je ukljenjen v neposredno dejanje. Tako je potek igre nagel in strjen poudarjen samo v treh delih — ne v petih dejanjih: pojav duha, Hamletovo prizadevanje za odkritje zločina, ob njem usoden preokret maščevanja in katastrofa. Teatralično je ta prireditve jasna, enostavna. Ta teatralična enostavnost in stariška prvotnost se poudari že takoj v začetku, ko duh starega Hamleta nastopa sredi med vojaki, ne pa kot oddaljen zračni fantom. Izven te enostavnosti — čeprav teatralično zelo učintovito, je v veliki igralski sceni dejstvo, da ne samo igralci ampak predvsem Hamlet s svojo sugestijo izvabi iz kralja, da se zgrozi pred svojim zloči-

Neumnost je najdražja

Slika ameriškega praznoverja

Po Združenih državah ameriških se je v zadnjem času razvil cel val babjeverstva, kakršnega niti srednji vek ni poznal. Kakor je izjavil sam podpredsednik društva ameriških mojstrov čarovnij Mr. John Mulholland, so srednjeveški vedeževalci proti današnjim trgovcem s prorokbami in vedeževanju samo tolpa navadnih amaterjev. Danes je kakih 100.000 takšnih vedeževalcev v Združenih državah, in kar jim njihovi verniki za njihovo goljufijo plačajo, doseže celo vsoto 125 milijonov dolarjev letno.

Vsekakor ima enega najboljših »kšeftov«: newyorška astrologinja, vedeževalka, ki prorokuje iz zvezd. Za svoje »naročnike« ali obiskovalce je določila različne cene, ki se višajo od 25 dolarjev kviku do 100 dolarjev. Njeni dohodki, samo kolikor jih dobiva po pošti, znašajo 10.000 dolarjev na mesec. Kajpada je tisti, ki ji njeno vedeževanje plačajo na licu mesta osebno, ne dajo nič manj. Tako bi ta ženska, ki živi od neumnosti revnih in bogatih, imela na račun te neumnosti mesečno 20.000 dolarjev ali nad en milijon Din na me-

sec. Neumnost je res najdražja stvar na svetu!

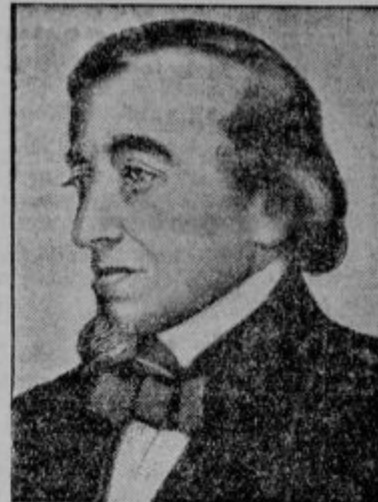
V Chicagu živi mož, ki tudi zna brati usodo ljudi iz zvezd. Tudi ta ima svoj stalni krog odjemalcev oziroma naročnikov, ki njegovo vedeževanje ne samo občudujejo, ampak tudi drago plačujejo. Niso pa samo mlada dekleta in radovedne žene tiste, ki iščejo sreče v zvezdah, ampak tudi solidni in premožni trgovci, katerih ima nad sto med svojimi naročniki. Ti mu za njegovo mesečno vedeževanje in prerokovanje iz zvezd plačujejo po 1000 dolarjev na leto, kar znaša skupaj najmanj 100.000.

Mulholland pravi, da se to praznoverje zaradi tega tako širi in narašča med ameriškim prebivalstvom, ker se znanstvene pridobitve modernega časa tako širijo med ljudi. Milijoni, ki o znanosti ničesar ne razumejo, ob vsaki novi iznajdbi vidijo nov čudež. »Če pošleš svoj glas okrog zemlje in ga moreš potem zopet ujeti, vse to pa z mehaničnimi sredstvi, zakaj bi potem ne bilo mogoče slišati glas tudi z onega sveta?«

Morda bi bil Mulholland, ko tako govori, bolj zadel resnico, ko bi bil povedal tako-le:

»Kjer vere zmanjka, tam zraste prazna vera!« In to bi bilo opravičeno ter utemeljeno tudi v dejanskih razmerah, v katerih živi ameriško ljudstvo. Ugotovljeno namreč je, da je od 120 milijonov prebivalcev Združenih držav severne Amerike pri zadnjem ljudskem štetju, le polovica priznala, da veruje v Boga. 60 milijonov ljudi v Združenih državah severne Amerike pa živi brez vere in najbrž tudi brez krsta. Pri vsem tem pa ameriške protestantske ločine pošiljajo po Evropi in Aziji svoje predikante, da tam oznanjajo krščanstvo. Pošiljajo svoje krščanstvo celo v popolnoma res krščanske dežele. Tudi pri nas na Slovenskem se javljajo agenti teh in takih ameriških protestantskih ločin, ki bi pa bolj storile, ko bi evangelizirale drugo polovico svojih ameriških sodržavljanov.

Na ta način bi se krščanstvo razširilo tam, kjer dejansko propada. In potem bi najbrž usahnili tudi milijonski vreli, ki tečejo z žepov nevernih, toda silno praznovernih Američanov v žepe prebrisanih modernih čarodějov, vražarjev in vražaric.

50letnica smrti angleškega državnika. Te dni je preteklo 50 let, odkar je umrl eden najpomembnejših angleških državnikov Benjamin Disraeli Earl of Beaconsfield. Njegova politika je bila na zunaj strogo imperialistična, na znotraj pa liberalna in posredujoča med strankami. Bil je trikrat zakladni kancler in dvakrat ministrski predsednik. Njegova zasluga je, da je postal angleški imperij mogočna svetovna sila.

Pokolj mohamedanskih otrok

London, 19. aprila.

Iz Kalkute poročajo: V Indiji trajajo že dalj časa veliki nemiri med Hindi in mohamedanci. Jedro nemirov je v Cawnpore. Tu so bili nemiri tako strašni, da se celo hindska inteligenca stramuje divjanja svojih rojakov in hoče njihovo početje zabrisati. Ugotovljeno je, da so samo v tem kraju Hindi pomorili veliko število mohamedanskih žena in otrok. Angleži, ki je bil priča teh pokoljev, pripoveduje, da je sam videl, kako je z neke štrehe priletelo trupelce mohamedanskega otročka ter padlo na kameniti tlah pred noge angleškimi vojakom, ki so stali na cesti, da bi preprečili nered. Ta očividec je sam spremljal mohamedanca, ki je nesel svojega od Hindov zaklanega otročka na pokopališče pokopat. Videl je vsakovrstne zločine, zagrešene nad mohamedankami. Trije evropski otroci v starosti 9 do 13 let so zgoreli v kleti evropskega vinotčrca, ki so jo zažgali opijani Hindi. Število na ta način od Hindov umorjenih mohamedanskih otrok in žensk cenijo na 1000.

Polytechnična univerza — Paris

20. leto.

Studij za inženjerje »In Absentia«. Oddelki: gradnja avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobeton. - Centralna kurjava. - V nemškem in v francoskem jeziku. Krajši studij za kandidate s posebno predizobrazbo. — Pravila in programe daje: General-Sekretariat, dept. L. S. 38, rue Hallé, Paris.

Letošnji april na reki Memel pri Tilsitu, kjer se nahajajo še cele skladišnice ledenih plošč.

Lastnega otroka urgel svinjam

Dunaj, 20. aprila.

Pred dunajskim deželnim sodiščem se je danes začela obravnava proti 25 letnemu kmečkemu fantu iz Brucka na Litvi, ki je obtožen umora in poskušenega umora. Strašni morilec se piše Jožef Zwicklstorfer. Imel je znanje s 23 letno kmečko deklico Terezijo Heinz, ki je pa njegov oče ni dovolil vzeti. Dne 9. junija lanskega leta je Terezija Heinz nekje na samem porodila krepkega fantka. Zraven je prišel nezakonski oče Jožef Zwicklstorfer in otročka položil na skednju v neki kot. Nato se je odstranil. Ker pa je fantek kričal na vse grlo, se je nezakonski oče vrnil v skedenj in je bil nekaj časa sklonjen nad novorojenčkom. Mati v drugem kotu skednja ni vedela, kaj se godi, pač pa je opazila, da je novorojenček nenadoma umolknil in se ni več oglašil. Vprašala ga je, kaj je s fantkom. On pa je odgovoril: »Veš, Rezika, je boljše tako. Ne gane se več. Je vse končano.« Priznal je, da je lastnega otročka zadavil. Nesrečno dekle je zakričalo: »Morilec!« Ta pa jo je udaril s pestjo v obraz in zasmehljivo dejal: »Je boljše tako. Ne bo treba nič plačevati.« Zvečer je potem nesrečni mladi materi povedal, da je odnesel truplo ven na pašnik in ga tam zakopal. Toda to je pripovedoval le materi.

V resnici je zverinski oče pozneje na sodišču priznal, da trupla, ki ga niso mogli nikjer najti, ni zakopal, ampak ga je nesel v blev in ga urgel prašičem. Sam je gledal, kako

so prašiči trgali trupelce njegovega lastnega otroka. Nato je zbral koščice, ki so ostale svinjam, jih sežgal v kuhinji na ognjišču ter njihove pepel raztresel daleč na okrog.

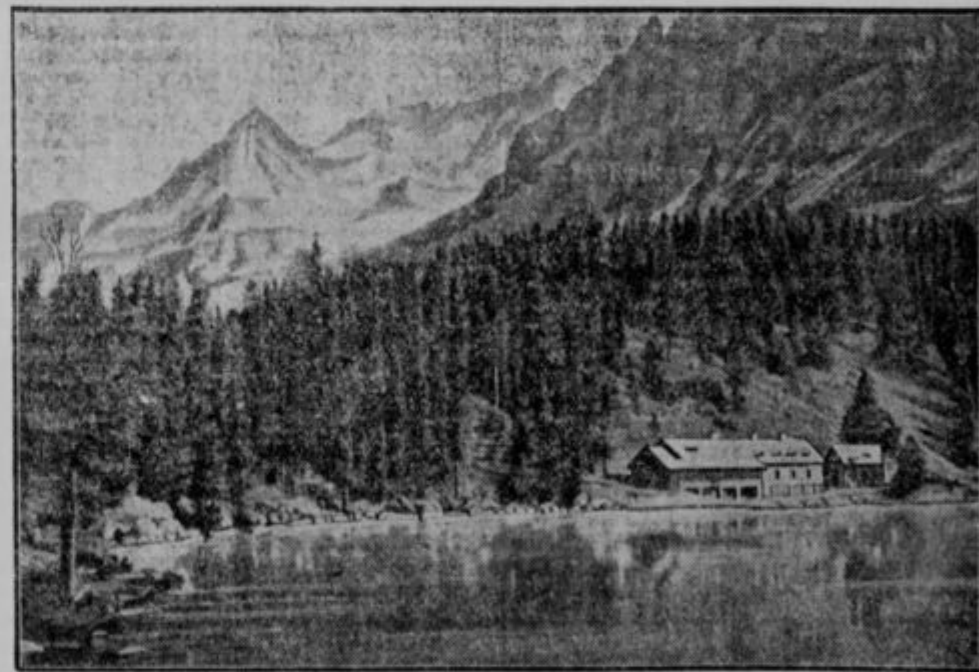
Dekle pa ni imela poguma, da bi bilo naznanilo, kaj se je zgodilo. Pač pa so njeni sorodniki začeli siliti vanjo, naj jim pove, kako in kaj. Zwicklstorfer se je bal, da ga bo dekle izdalo, zato jo je pregovoril, naj gre z njim na Dunaj. In res je šla. Tukaj jo je dvakrat hotel zastopiti s kruhom in sirom ter surovim maslom. Ko so zločinca pozneje aretirali, je sprva tajil, pozneje pa priznal vse, kakor je gori opisano. Dne 7. julija lanskega leta pa je zopet vse prekalil in trdil, da je Terezija Heinz brez njegove vednosti umorila otroka. Tajil je tudi, da bi jo bil hotel zastopiti.

Strašni čin, ki ga je zagrešil Jožef Zwicklstorfer, je tako grozen in izveden v tako pretresljivih okoliščinah, da je celo dunajski državni pravnik bil mišljenja, da kaj takega ne more zagrešiti človek, ki je pri zdravi pameti. Zaradi tega je državno pravdnštvo dalo zločinca preiskati psihiatrom, kar je trajalo dolgo časa. Slednjič so psihiatri ugotovili, da je Zwicklstorfer telesno in duševno popolnoma zdrav človek z dobro razvito inteligenco. Ob času zločina se je popolnoma zavedal svojega dejanja in je zaradi tega sposoben, da odgovarja za svoje dejanje. Na podlagi te zdravniške izjave je zverinski oče prišel pred porotnike in sodbo pravice.

Stari in mladi grof Czernin

Zakonska afeta — dunajski visoki družbi, ki je svoječasno povzročila veliko prahu v javnosti, se bo sedaj končala s končnoveljavno odločitvijo sodišča. Grof Otokar Czernin — bivši avstroogrski zunanji minister — je prošil po svojem pravnem zastopniku dunajsko civilno sodišče, da bi proglasilo zakon njegovega sina Ferdinanda z Ivano Czernin, rojeno Haselrieder za neveljaven. Grof Ferdinand Czernin, ki ga je oče zaradi njegove zapravljivosti novembra 1924 dal pod kuratelo, se je pred približno pol letom tajno poročil z meščansko hčerko Ivano Haselrieder po katoliškem obredu. Takoj po poroki se je zakonski par odpeljal v Angleško vzhodno Afriko, kjer je grof prevzel mesto poljedelskega nastavljenca.

Kmalu potem je zbolela njegova mlada žena, ki ni mogla prenesti afriškega podnebja, radi česar se je morala vrniti nazaj v Evropo. Grof Ferdinand bi ji moral po dveh mesecih slediti. Komaj je prišla mlada grofica na Dunaj, so ji že predložili prošnjo grofa Otokarja Czernina, da bi sodišče izreklo neveljavnost njenega zakona z grofom Ferdinandom. Sele pri tej priliki je zvedela, da je njen mož že dolgo časa pod varštvom, česar doslej niti slutila ni. Mlada grofica Czernin, ki svojega moža zelo ljubi, bo branila svoj zakon z vsemi pravnimi sredstvi.

Planinsko jezero v Visoki Tatři.

Silvester Skerl:

Književna Praga

Iz popotne beležnice.

V »Slovenscu« z dne 3. aprila sem objavil pod naslovom »Obrazi in kraji današnje Nemčije«, nekaj listov iz svoje popotne beležnice, danes naj sledijo še ostali.

Praga.

V uredništvu »Prager Presse«.

Pozno zvečer je pripeljal vlak na Masarykov kolodvor. Iskanje prenočišča je bilo težavno — v Pragi je baš vzorčni velesejem. Skoraj poldrugo uro se vozim s takšnim od hotelskega vratarja do hotelskega vratarja, nazadnje me sprejme pod streho — in še dokaj udoben povrh — Hotel Pension Regina. Ko lupim oranže in se krepim z njih sokom, me plašijo pretanke stene sobe, ki prepuščajo slednji šum, dozdeva se mi, da slišim dihanje sosedov. To je pač moderna stavba. In zadržana nejevolja grozi bruhniti iz mene. Prvič sem v Pragi, mesta nisem videl skoraj nič v zaprtem taksiju, ki me je peljal bogve kod, v duhu ga pa vidim, kako je nesimpatično, neprijazno. In že sklepam sam pri sebi, da bom opravil šim hitreje kar je poslovnega opraviti — potem pa takoj odid. Ne vem zakaj se mi je to mesto tako zelo zamerilo, preden sem si ga sploh ogledal in preden sem s kom govoril.

A že naslednjega dne, ko sem se prebudil

in ugledal v ozkem in pustem dvorišču visoke stavbe nekaj toplega solca, saj mi je tajala duša, čez dan se mi je ogrela in ko sem se pozno zvečer vrnil v svojo hotelsko sobico, od navdušenja skoraj nisem mogel zaspati.

Po redu hočem opisati srečanja in doživlja tega dne, v katerem se mi je Praga priljubila in v katerem sem se seznanil z ljudmi, ki mi ostanejo nepozabni.

Moj prvi cilj je bila Fochova ulica — uredništvo »Prager Presse« — urednik Otto Pick. Vozil sem se v tramvaju in preden sem se pripeljal po trgu sv. Vavla do muzeja, sem se že bil spravil z mestom, ki sem ga še neznanega zasovražil. Otto Pick pa je s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo mahoma pregnal vse sive oblačke z obzora moje duše. V prisrčnem razgovoru sva se doteknila slovenskega slovstva, češkega in češko-nemškega. Pick mi je pomagal sestaviti nekaj program, napisal mi je naslove mož, ki sem jih nameraval obiskati, nazadnje pa me je predstavil še svojim kolegom in kolegom v uredništvu. Menila sva se zlasti o prevodih iz našega slovstva, ki bi jih in jih je že objavila »Prager Presse«, pripovedoval mi je o svojem navdušenju za Ivana Cankarja, ki sega daleč nazaj v predvojni čas, ko so izhajali prvi češki prevodi njegovih del. Opozoril sem ga na Vybiralov prevod Pregljevega »Piebanusa« v češčino, nazadnje pa sva se poslovila, ne preden sem izvedel, da živi Franz Werfel stalno na Dunaju, a po zimi v Italiji, kar sem moral obžalovati tem bolj, ker sem bil še pred svojim odhodom iz Ljubljane zadržano sklenil, da ga obiščem.

Pri češkem kritiku Šaldi.

Univerzitetni profesor F. X. Šalda, romanist po svojem zvanju in do zadnjega časa brezprizivna kapaciteta na literarno kritičnem polju med Čehi (v poslednjem času mu nekateri mlajši kratijo slavo), je bil prvi, na čegar vrata sem potrkal. Moj mentor Otto Pick mi je povedal, da je samec in v toliko čudake prirode, da se pogovarja dolgo z gostom pri zaprtih vratih, preden mu dovoli vstop, ako slučajno ni njegove služkinje doma. Povedal pa mi je, da je Šalda jako ljubezniv s človekom, kakor hitro mu je dovolil vstopiti noter. Moja bojazen je pregnala srečno naključje, da je bila služkinja doma — le v knjižnici sem moral čakati precej dolgo, preden mi je služkinja pokazala pot do njegove delavnice.

Mož krasne postave v črni jutranji halji, zlahtno oblikovane obliže, sivih las. Njegovo prvo vprašanje je veljalo primorskim Slovincem, o katerih je slišal, da trpijo huda preganjanja.

Na moje vprašanje, kako sodi o sodobnem češkem slovstvu in kakšni so izgledi za bodočnost, je smehljaje dejal, da bi stežka mogel kaj novega pristaviti svoji knjigi o najmlajši češki liriki, ki je pred časom izšla. Kot eno izmed najpomembnejših pojavov v češkem slovstvu sploh smatra simbolista, mistika Otokara Brezina, ki je nedavno umrl. Res je, da je njegovo zadnje delo izšlo skoraj pred tremi desetletji, a novi platonizem in bergonizem, iz katerega je zrasla leta 1902 izdana zbirka »Ruce«, se je v Brezini stopnjeval v slavošpov kolektivne delavnosti, ki postaja čezdalje bližji ideal novega človeštva. Njegov preroški čut je bil edinstven, vsaj v svetovnem pesništvu pred

njim niso bile zastopane misli, kakršne je Brezina dal svojim pesnitvam za ogrodje.

Prezgodaj umrli mladenič Jiri Wolker — kaj mu je bilo, pet in dvajset ali šest in dvajset let — je bil tisti, ki je nadaljeval pot, katero je Brezina idealno začel; seveda je Wolkerjeva pesem konkretnjša, zakaj on poje o socialni revoluciji, njegova pesem je pesem svetovne revolucije. Pri tem je mojster besede, globlji od Jesenjina in veličastnejši od — katerega bi že imenoval? Optimističen pesnik je bil, ki je veroval v osvobodjenje sveta po delovnem človeku.

Po tem velikem sunku proletarskega pesništva je prišla reakcija. Surrealizme. Vsa fantazija je splahnula — čitajte samo Nezvala, Seiferta, Asociacije. Stagnacija. Izhod za ničlo — politična reakcija. To je češko pesništvo.

V prozi je Josip Durych presenetil svet s svojim obujenjem osemnajstega stoletja, baročne kulture, a Vančura — kubist — rešuje tehnična vprašanja. Vančura je melodičen presnovitelj češke besede, uganja alhimijo besede ter gradi v globino.

Karel Čapek je pragmatist. Langer je duhoviti komedijograf — in s tem je sodobno češko slovstvo opravljeno.

Pomisli! morate, da nimamo nikakega pogona z dežele. Kmet je mehaniziran. Najmočnejša, agrarna stranka, je v svoji zasnovi docela materialistična, verstvo se krči — ni čuda, da manjka polet...

Šalda sam priznava, da je težko verjeti danes v bodočnost drugače kot v socialno temeljito reformiranem človeštvu. (Dalje prihodnjik.)